

Työnhakijan oikeus pitää lomaa

Työtön työnhakija, joka ei ole voinut lyhyen työsuhteensa aikana pitää lomaa, voi ilmoittaa haluavansa pitää lomaa työsuhteen päättymisen jälkeen. Loma-aikana työnhakijalle voidaan tarjota työtä ja palveluita, mutta tarjoukset eivät ole työnhakijaa velvoittavia. Ilmoitetun loman aikana oikeutta työttömyysetuuteen ei ole, koska työnhakijan ei katsota tänä aikana olevan kokoaikatyön hakijana. Työnhakijalla voi kuitenkin olla oikeus etuuteen ulkomaanlomamatkansa ajalta, jos hän säilyttää työnhakunsa kaikkine velvoitteineen voimassa matkansa ajan.

Toimeentulo loman aikana

Työtön työnhakija päättää itse, pitääkö hän lomaa ja kuinka pitkän loman hän pitää. Loman pitäminen tarkoittaa sitä, ettei työtön työnhakija hae ilmoittamanaan aikana kokoaikatyötä eikä osallistu TE-toimiston palveluihin. Hänellä ei siksi ole oikeutta työttömyysetuuteen ko. ajalta. Jos etuuden epäämiseen on muutoinkin samanaikainen peruste esimerkiksi työnantajan maksaman taloudellisen etuuden (lähinnä ns. kultaisten kädenpuristuksen) jaksotuksen takia, ei loman pitämisestä aiheudu luonnollisesti ylimääräistä etuudenmenetystä. Työttömyysetuuden saamiseen liittyvä seitsemän päivän työttömyyttä vastaava omavastuu aika ei kuitenkaan kulu työnhakijan ilmoittamana loma-aikana, kun työnhaku ei ole voimassa.

Kokoaikatyön hakemisen merkitys

Työttömyysetuuden saamisen yleisiin edellytyksiin kuuluu muun muassa se, että työnhakijaksi TE-toimistoon rekisteröitynyt henkilö hakee kokoaikatyötä. Työnhakija voi milloin tahansa ilmoittaa, ettei hän halua hakea kokoaikatyötä, vaan pitää lomaa. Työnhakija ratkaisee aina itse, milloin hän ei hae kokoaikatyötä. Työnhakija ei voi takautuvasti muuttaa ilmoittamaansa aikaa.

Loman pitämiseen liittyvä ilmoitus on voimassa aikaisintaan siitä päivästä, kun ilmoitus on saapunut TE-toimistolle. Työnhakijan oma ilmoitus asiasta riittää. Ilmoituksen ei tarvitse olla kirjallinen, vaan se voidaan hoitaa mm. puhelimitse. Työnhakijan ilmoitettua TE-toimistolle ajan, jona hän ei hae kokoaikatyötä, toimisto antaa viipymättä työttömyysetuuden maksajalle työvoimapolitiittisen lausunnon, joka estää työttömyysetuuden maksamisen vastaavalta ajalta.

TE-toimiston palvelut loman aikana

Työnhakijalle voidaan loman aikana tehdä työtarjouksia ja tarjota muita TE-toimiston palveluita. Häneltä ei kuitenkaan edellytetä ilmoitettuna loma-aikana toimenpiteitä TE-toimiston tai työnantajien yhteydenottojen perusteella.

Passiivisuudesta ei seuraa työnhakijalle haitallisia seuraamuksia. Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä TE-toimiston tai työnantajan tarjoamasta työstä ja TE-toimiston palveluista sekä silloin, kun työ tai palvelu ajoittuisi loma-aikaan, että silloin, kun tarjottu työ tai palvelu edellyttäisi työnhakijalta toimenpiteitä loman aikana. Jos työnhakija jättää loma-aikana hakematta osoitettua työtä tai aloittamatta palvelun, hakijalle ei tehdä selvityspyyntöä eikä asiasta anneta työvoimapolitiittista lausuntoa tai tiedotetta työttömyysetuuden maksajalle.

Jos siis esimerkiksi ennen ilmoitettua loma-aikaa tehty työtarjous saapuu hakijalle loma-aikana, työnhakijan ei tarvitse tehdä asialle mitään. Työtarjouksen katsotaan lähtökohtaisesti saapuneen hakijalle viidentenä arkipäivänä tarjoukseen merkityn päivämäärän jälkeen. Sen sijaan esimerkiksi ilmoitettuna loma-aikana tehty työtarjous työhön, jota on mahdollista hakea vielä loman päätyttyä, velvoittaa työnhakijaa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä.

Työnantaja voi tarjota työnhakijalle työtä myös suoraan. Jos työtä on tarjottu työnhakijan TE-toimistolle ilmoittaman loman aikana, hakijalla on pätevä syy kieltäytyä tarjotusta työstä. Merkitystä ei tällöin ole arvioinnissa edes sillä, että työ olisi alkanut ilmoitetun loman jälkeen.

Työssäoloehdon voimassaolo

Sillä, onko henkilö ollut työnhakijana TE-toimistossa, voi olla merkitystä ns. työssäoloehdon ja sitä kautta etuus oikeuden säilymisen kannalta. Työttömän työnhakijan ei tule siksi lomansa takia erikseen tai yhteensä muistakaan seikoista johtuen olla työmarkkinoilta poissa yhteensä kuutta kuukautta. Oma loma ei pidennä em. tarkastelujaksoa.

Ulkomaanmatka kun työnhaku voimassa

Työnhakijalla on nykyisin (ilman aikaisemmin noin viikon kestoa koskevaa rajoitusta) oikeus työttömyysetuuteen oman ulkomaanmatkansa ajalta, mikäli hän muutoin täyttää etuuden saamisen edellytykset. Työnhakijan tulee olla ulkomaan matkan aikana työmarkkinoiden käytettävissä ja valmis koko ajan vastaanottamaan kokoaikatyötä ja TE-toimiston tarjoamia palveluita matkasta huolimatta. Ulkomaanmatka ei ole pätevä syy kieltäytyä tarjotusta työstä tai palvelusta (kuten työttömän ilmoittama muu loma taas em. tavalla on) taikka keskeyttää palvelu.

Työnhakija ei ole velvollinen ilmoittamaan ulkomaanmatkasta etukäteen TE-toimistolle. TE-toimisto ei seu-

raa ulkomaanmatkoja, mutta työnhakija vastaa siitä, että hänet tavoitetaan työnhakuasioissa myös ulkomaanmatkan aikana. Esimerkiksi sillä, missä ajassa posti on perillä työnhakijan ilmoittamassa ulkomaan osoitteessa, ei ole merkitystä arvioitaessa mahdollisen työttömyysturva-seuraamuksen asettamista. Työtä voidaan tarjota myös puhelimitse. Työnhakija ei voi vedota siihen, ettei ole saanut matkan vuoksi tietoa tehdystä tarjouksesta ajoissa.

Ulkomaan matkan syy ja pituus voi eräissä tilanteissa muodostaa esteen saada työttömyysetuutta. Oikeus työttömyysetuuteen on vain Suomessa asuvalla työttömällä. Jos ulkomaan matkan tarkoitus on työnhakeminen eikä loma, tilanne on myös toinen. EU-lainsäädännön mukaisen työnhakumatkan aikana henkilö on toisen EU- tai ETA-maan työvoimaviranomaisten valvonnassa, vaikka etuutta voikin edellytyksien täyttyessä saada tietyin määräajan myös Suomesta.